

Önlisans Turist Rehberliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Geleceğe Ait Düşüncelerinin Belirlenmesi: Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Örneği

DOI: 10.26466/opus.395493

*

Hande Akyurt Kurnaz* - Alper Kurnaz**

* Öğr. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmaris Turizm M.Y.O. Muğla / Türkiye

E-Posta: hande.akyurt.84@gmail.com

ORCID: [0000-0001-9712-6387](https://orcid.org/0000-0001-9712-6387)

* Öğr. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmaris Turizm M.Y.O. Muğla / Türkiye

E-Posta: alperkurnaz@gmail.com

ORCID: [0000-0001-5288-0706](https://orcid.org/0000-0001-5288-0706)

Öz

Turizm sektöründe yer alan önemli paydaşlardan biri profesyonel turist rehberleridir. Profesyonel turist rehberleri ülkelerin tanıtım ve pazarlanmasında önemli rollere sahiptir. Türkiye’de turist rehberliği eğitimi basamaklı bir süreçten oluşmaktadır. Turist rehberliği eğitim sürecinin sona ermesiyle rehber adaylarını birçok aşama beklemektedir. Bu aşamaların sonucunda profesyonel turist rehberi olma hakkı kazanılmaktadır. Araştırmanın konusu önlisans turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerin gelecek ile ilgili düşünceleridir. Bu araştırma kapsamında detaylı bir alan yazın taraması yapılmıştır. Araştırmanın amacı önlisans turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerinin geleceğe ait bakış açılarının tespit edilmesidir. Ayrıca almış oldukları eğitim ile ilgili de sorular yöneltilmiştir. Araştırmaya Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği programı öğrencileri katılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma verileri nicel veri toplama yöntemlerinden anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket soruları ulusal literatür derlenerek oluşturulmuştur. Ayrıca araştırmanın sonucunda, turist rehberliği öğrencilerinin sevdiği bölümü okudukları ve gelecek kaygılarının düşük bir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca akademik kariyere odaklı oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Memnuniyeti, Öğrenci Kaygısı, Turist Rehberliği, Marmaris

A Research on Determining Future Thinking of the Students in Tourist Guidance Education in Associate Degree

*

Abstract

One of the key stakeholders involved in the tourism sector is professional tourist guides. Professional tourist guides have important roles in promoting and marketing countries. Tourist guide training in Turkey consists of a cascading process. Tourist guidance education in Turkey is a difficult process. After the training is over, many candidates are waiting for the guide candidates. As a result of these steps, the right to be a professional tourist guide is gained. The subject of the study is the future thinking of the students who are studying associate degree tourist guides. In this research, a detailed field search was done. The purpose of the research is to determine the perspectives for the future of the students who receive tourism guidance education in associate degree. They were also asked about the education they had received. Students of Marmaris Tourism Vocational School Tourism Guidance Program participated in the research. Sampling method is preferred. Quantitative data collection methods were collected by questionnaire method. Survey questions were compiled from national literature. As a result of there search, it was revealed that the students came in favor of the education and their future concerns were at a low level after the training started. They are also seen to be academic-focused.

Anahtar Kelimeler: *The Educational Satisfaction Tourist Guidance, Marmaris*

Giriş

Turizm endüstrisi özellikle son dönemlerde büyük ve farklı gelişmeler gösteren bir endüstri halini almıştır. Özellikle ekonomik girdileri açısından uluslararası turizm hareketleri önem kazanmıştır. Finansal olarak önemli bir endüstri olan turizmin eğitim yönünün de ağırlık kazanması gerekmektedir. Özellikle Türkiye turizm eğitimi açısından yeniliklere açık olmak ve turizm endüstrisinin eğitilmiş personel ihtiyacını sağlaması gerekmektedir (Baykal ve Şahin, 2015).

Eğitilmiş personel ihtiyacını temel ölçüde sağlayan önlisans programları incelendiğinde nicelik olarak artış olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle eğitim kurumları kapsamında mesleklere ara eleman yetiştirilmesini sağlayan meslek yüksekokullarının önemi büyüktür (Üzümcü vd. 2015).

Bu çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümünde okuyan öğrencilerin geleceğe ait düşüncelerinin belirlenmesi ve almış oldukları eğitim konusunda memnuniyetin durumunun tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır.

Profesyonel Turist Rehberi ve Türkiye Mevcut Durumu

Turizm, sürekli gelişen bir ekonomik faktördür. Rekabet sürekliliğinin olduğu turizm pazarında, turizm paydaşlarının kalitesi önemlidir. Profesyonel kaliteli rehberlik hizmetleri kaliteli turizm hizmetlerinin sağlanmasında temel rol oynamaktadır (Çetin ve Kızılırmak, 2015).

Rehber, profesyonel turizm çalışanıdır (Yarcan, 2007). Turistik cazibelerin birebir tanıtıldığı paket turlarda profesyonel turist rehberlerinin önemi büyüktür (Güzel vd. 2014). Turistler profesyonel turist rehberliği hizmetlerini yeterli ve kaliteli bir şekilde alabildiği ölçüde turizm tanıtımını da aynı düzeyde geliştirebilmektedir (Batman, 2003).

Profesyonel turist rehberleri meslek hayatlarında çeşitli sorunlarla karşılaşmakta, bu sorunlar onların performanslarını etkileyebilmektedir. Bütün bu aşamalarla birlikte 22 Haziran 2012 tarihinde 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu yasalaşarak yürürlüğe girmiştir (Zengin vd. 2017).

Tablo 1: Rehberlerin Dillere Göre Dağılımı

Dil	Kişi Sayısı	Dil	Kişi Sayısı
İngilizce	6414	İsveççe	27
Almanca	1645	Hırvatça	25
Fransızca	1126	Korece	24
İspanyolca	686	İbranice	22
Rusça	663	Macarca	20
Japonca	581	Romence	19
İtalyanca	558	Urduca	9
Portekizce	348	Danimarkaca	8
Arapça	296	Çekçe	7
Hollandaca	237	Ermenice	7
Bulgarca	235	Fince	7
Çince	176	Makedonca	7
Yunanca	143	Boşnakça	6
Endonezce	62	Slovakça	3
Lehçe	48	Hintçe	2
Sırpça	45	Gürcüce	1
Farsça	34	İzlandaca	1
Norveççe	31	Slovenca	1

Kaynak: <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/91>

Yabancı dillere göre turist rehberi sayıları incelendiğinde ise 6414 rehber ile İngilizce, 1645 rehber Almanca, 1126 rehber Fransızca olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2: Turist Rehberlerinin Ülkesel-Bölgesel Dağılımı

Durum	Kişi Sayısı	Durum	Kişi Sayısı
Ülkesel	9808	Bölgesel	435

Kaynak: <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/91>

Ülkesel rehberlerin bölgesel rehberlere oranla yüksek bir seviyede olduğu görülmüştür. Bu durumun sebeplerinden biri olarak iş hayatı açısından ülkesel rehberlerin daha çok tercih edilmesi, tercih edilen paket turların özelliklerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 3. Meslek Odalarına Göre Rehber Sayıları

Meslek Odası	Kişi Sayısı	Eylemli	Eylemsiz
İstanbul Turist Rehberleri Odası	4419	2692	1727
Antalya Turist Rehberleri Odası	1674	1133	541
İzmir Turist Rehberleri Odası	1044	666	378
Ankara Turist Rehberleri Odası	724	357	367
Nevşehir Turist Rehberleri Odası	592	447	145
Aydın Turist Rehberleri Odası	580	461	119
Muğla Turist Rehberleri Odası	396	264	132
Adana Bölgesel Turist Rehberleri Odası	158	88	70
Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası	147	104	43
Gaziantep Bölgesel Turist Rehberleri Odası	136	84	52
Bursa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	115	78	37
Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	109	64	45
Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası	95	66	29
Toplam	10189	6504	3685

Kaynak: <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/91>

Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye’de profesyonel turist rehberlerinin mevcut durumları incelendiğinde İstanbul Rehberler Odasına kayıtlı 4419, Antalya Rehberler Odasına kayıtlı 1674 ve İzmir Turist Rehberleri Odasına kayıtlı 1044 toplam rehber bulunmaktadır. Tüm odalara kayıtlı rehber sayısı 10189 kişi olup giderek bu sayı artmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulunda Turist Rehberliği eğitimi alan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem grubu kapsamında turist rehberliği öğrencilerine anket yöntemi uygulanmıştır. Toplam 169 anket dağıtılmış olup kullanılabilir anket sayısı 144’tür. Araştırmanın ölçeği Ünal ve Bayram (2015) ve Baltacı vd. (2012) yılında yapmış oldukları çalışmadan uyarlanmıştır. Katılımcıların ifadelerine 3’lü Likert tipi ölçek kullanılarak cevap vermeleri sağlanmıştır. Anketlerin tamamı örneklem grupla-

rındaki öğrencilere birebir uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilere ait yüzde ve frekans bulguları Tablo 4’te sunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerin birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda turist rehberliği bölümünü tercih etme açısından cinsiyet farklılığının olmadığı görülmüştür. Genellikle 17-21 yaş aralığında olup, lise olarak Anadolu turizm meslek lisesi mezunu oldukları belirlenmiştir. Özellikle lise açısından turizm ile alakalı bir okuldan mezun oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların sınıfları 1. Sınıf olarak belirlenmiş olup çoğunlukla normal öğretim okuyan öğrencilerin araştırma kapsamında olduğu incelenmiştir. Özellikle okulun Marmaris’te olmasından dolayı gelen öğrencilerin yoğun olarak Ege Bölgesi’nde yaşadığı ve bölümü seçme nedeni olarak mesleği sevindikleri için tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda bölüm tercihinde mesleğin durumu önemli bir etkidir.

Tablo 4: Demografik Bilgiler

		n	%
Cinsiyet	Erkek	69	47,9
	Kadın	75	52,1
Yaş	17-21	103	71,5
	22-26	28	19,4
	26+	13	9
Lise	Düz Lise	26	18,1
	Anadolu Lisesi	22	15,3
	Meslek Lisesi	36	25
	Anadolu Turizm Meslek Lisesi	51	35,4
Sınıf	Diğer	9	6,3
	1	86	59,7
	2	49	34
Öğrenim Türü	Uzatma	9	6,3
	Normal	87	60,4
	İkinci	57	39,6

Gelinen Yer	Ege	92	63,9
	Akdeniz	16	11,1
	Marmara	20	13,9
	İç Anadolu	8	5,6
	Karadeniz	3	2,1
	Doğu	3	2,1
	Güneydoğu	2	1,4
Tercih Nedeni	Mesleği Seviyorum	85	59
	Sınav Puanı	12	8,3
	Geçerli Meslek	23	16
	Başka Seçenek Yok	4	2,8
	Tavsiye	20	13,9

Demografik bilgilerin incelenmesinin ardından ölçekte yer alan ifadelerin dağılımları incelenmiş ve normal dağılıma sahip olduğu tespit edilmiştir. Skewness ve Kurtosis değerlerinin +2, -2 değerleri arasında olduğu incelenmiştir. Böylelikle normal dağılıma ait olan testler yardımı ile analizlerin devam etmesi sağlanmıştır.

Tablo 5: Memnuniyet Düzeylerinin Ortalamasının Belirlenmesi

İfade	X	S.S
Sevmediğim Dersleri Okumakta Zorlanıyorum	1,8889	,73960
Dersler Çok Zor, Anlamadan Ezberlemek Zorunda Kalıyorum	2,3125	,77069
Haftalık Ders Programları İyi Hazırlanıyor	1,8819	,81504
Stajlardan Memnunum	1,7778	,74275
Turizm İle İlgili Derslerin Sayıca Yeterli Olduğunu Düşünüyorum	1,8333	,82784
Almış Olduğum Eğitimden Memnunum	1,6250	,77437
Okulu Bırakmak İstiyorum	2,6319	,68701
Ekonomik Sebeplerden Öğrenimime Devam Edemeyeceğimden Korkuyorum	2,3264	,75568
Mezun Olunca İş Bulamama İhtimali Beni Korkutuyor	1,7986	,82428
İleride Ailemi Geçindirememekten Korkuyorum	2,0278	,86051
Akademik Kariyer Yapmak İstiyorum	1,6250	,80100
Mezuniyet Sonrası Tam Olarak Ne Yapacağımı Bilmiyorum	2,1111	,85371
Mezuniyet Sonrası Turizmde Çalışmayı Düşünüyorum	1,6389	,79870

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda memnuniyet düzeyleri incelendiğinde almış olduğu eğitimden memnun ve akademik

kariyer odaklı oldukları ve turizm sektöründen çalışmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimalinin tedirgin ettiği görülmüştür. Genel olarak stajlardan memnun ve turizm ile ilgili derslerin nicelik açısından yeterli olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 6'ya göre, akademik kariyer yapmak istiyorum, mezuniyet sonrası turizmde çalışmayı düşünüyorum ve almış olduğum eğitimden memnunum ifadeleri yüksek katılım dereceleri arasında yer alırken, mezun olunca iş bulamama ihtimali beni korkutuyor ifadesi düşük katılım derecesi arasında yer almıştır. Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin gelecek kaygılarının düşük olduğu, gelecek planlarının olduğu ve almış oldukları eğitimden memnun oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 6: Memnuniyet Düzeylerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

İfade	Evet		Belki		Hayır	
	n	%	n	%	n	%
Sevmediğim Dersleri Okumakta Zorlanıyorum	48	33,3	64	44,4	32	22,2
Dersler Çok Zor, Anlamadan Ezberlemek Zorunda Kalıyorum	25	18,8	45	31,3	72	50
Haftalık Ders Programları İyi Hazırlanıyor	57	39,6	47	32,6	40	27,8
Stajlardan Memnunum	59	41	58	40,3	27	18,8
Turizm İle İlgili Derslerin Sayıca Yeterli Olduğunu Düşünüyorum	62	43,8	42	29,2	39	27,1
Almış Olduğum Eğitimden Memnunum	80	55,6	38	26,4	26	18,1
Okulu Bırakmak İstiyorum	17	11,8	19	13,2	108	75
Ekonomik Sebeplerden Öğrenimime Devam Edemeyeceğimden Korkuyorum	25	17,4	47	32,6	72	50
Mezun Olunca İş Bulamama İhtimali Beni Korkutuyor	66	45,8	41	28,5	37	25,7
İleride Ailemi Geçindirememekten Korkuyorum	51	35,4	38	26,4	55	38,2
Akademik Kariyer Yapmak İstiyorum	83	57,6	32	22,2	29	20,1
Mezuniyet Sonrası Tam Olarak Ne Yapacağımı Bilmiyorum	45	31,3	38	26,4	61	42,4
Mezuniyet Sonrası Turizmde Çalışmayı Düşünüyorum	81	56,3	34	23,6	29	20,1

Sonuç ve Tartışma

Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümünde okuyan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda bazı temel sonuçlara ulaşılmıştır. Demografik bilgilerde cinsiyet açısından bir farklılığın olmadığı, 17-21 yaş arasında, genellikle Ege bölgesinden gelen, turizm ile alakalı liseden mezun ve mesleği sevdiği, çevrelerinden tavsiye edildiği ve geçerli bir meslek olarak düşündükleri için bölümü tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim memnuniyeti açısından olumlu düşündükleri, geleceğe dair planlarının olduğu özellikle akademik kariyer konusunda hevesli oldukları, gelecek kaygılarının da düşük seviyelerde yer aldığı incelenmiştir.

Ünal ve Bayram (2015) araştırmasında öğrencilerin yarısından fazlasının okuduğu alanı severek tercih ettikleri ve çoğunun turizm meslek lisesi çıkışlı olduklarını tespit etmiştir. Bu bağlamda iki çalışmanın sonuçları birbirleri ile doğru orantılıdır. Böylelikle turist rehberliği ve turizm bölümlerini okuyan öğrencilerinin büyük bir kısmı alan olarak severek eğitim aldıkları incelenmiştir.

Baltacı vd. (2012) çalışmalarında öğrencilere mezun olduklarında turizm sektöründe çalışmayı düşünüp düşünmedikleri sorulmuş ve turizm sektöründe çalışmayı düşünmeyenler sayısal olarak az olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda araştırma ile benzer sonuçların elde edildiği incelenmiştir. Ayrıca aynı çalışmada gelecek kaygı durumu bakımından daha karamsar oldukları incelenmiştir. Bu açıdan iki çalışma arasında fark bulunmuştur.

Sektöre yönelik kaygıların azaltılması veya mesleğin tanınabilirliğinin artırılması konusunda bazı çalışmalar yapmak mümkündür. Örneğin, sektörden tanınmış profesyonel turist rehberler okullara davet edilip, öğrencilere meslek ile ilgili bilgilendirme yapılabilir (Şen Şahin ve Acun, 2016).

Gelecek çalışmalar açısından Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu kapsamında farklı bölümlere araştırmanın uygulanıp, bölümler arasındaki farklılıkların da belirlenerek karşılaştırma yapılabilir. Ayrıca farklı

önlisans turist rehberliği bölümleri ile çalışmanın kapsamı genişletilip genel değerlendirmeler ortaya çıkarmak mümkündür.

Kaynaklar

- Baltacı, F.; Üngüren, E.; Avsallı, H. ve Demirel, O. N. (2012). Turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim memnuniyetlerinin ve geleceğe yönelik bakış açılarının belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-25.
- Batman, O. (2003). Türkiye'deki profesyonel turist rehberlerinin mesleki sorunlarına yönelik bir araştırma. *Bilgi*, 7(2), 117-134.
- Baykal, D. ve Şahin, E. (2015). Türkiye'de turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının ders programlarına ilişkin bir içerik analizi. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 19-32.
- Çetin, G. ve Kızıllırmak, İ. (2015). Türk turizmde kokartlı turist rehberlerin mevcut durumunun analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 307-318.
- Güzel, F.Ö., Türker, A. ve Şahin, İ. (2014). Profesyonel turist rehberlerinin algıladıkları mesleki engelleri belirlemeye yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 173-190.
- Şen Şahin, S. ve Acun, A. (2016). Turizm rehberliği öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 563-580.
- Ünal, İ. ve Bayram, A. T. (2015). Önlisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin memnuniyet düzeyine yönelik karşılaştırmalı bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 525-534.
- Üzümcü Polat, T., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin, mesleğin geleceğine ilişkin bakış açıları, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 179-199.
- Yarcan, Ş. (2007). Profesyonel turist rehberliğinde mesleki etik üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 33-44.
- Zengin, B., Eker, N. ve Erkol Bayram, G. (2017). Turist rehberliği meslek kanununun profesyonel turist rehberlerince değerlendirilmesi, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 142-156.
- <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/91>. Erişim Tarihi 14.02.2018

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Akyurt-Kurnaz, H. ve Kurnaz A. (2018). Önlisans turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerin geleceğe ait düşüncelerinin belirlenmesi: Marmaris turizm meslek yüksekokulu örneği. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı), 237-247.